Թեմատիկ պլանավորում
2023-2024
Երաժշտություն -1-ին դասարան
Տարեկան 60 ժամ
Շաբաթական 2 ժամ

Դաս	Թեմա - 1-1 Երաժշտական տնակի բնակիչները /15 ժամ/	ժամ
Նպատակ	• Զարգացնելճիշտերգելու, խմբային երգեցողության ժամանակ լսելու, ձայնը խմբին հարմարեցնելուկարողություններ: • Երաժշտական տնակի բնակիչների՝ երգի, պարի և քայլերգի միջոցով շրջապատը ճիշտ, գեղեցիկ ընկալել: • Երաժշտության միջոցով հաղորդակցվելու, հույզեր և զգացմունքներ արտահայտելու, բնության հետ կապը զգալուկարողություններիձևավորում:	
Վերջնարդյունքները	• Երաժշտական տնակի բնակիչների՝ երգի, պարի, քայլերգի ճանաչում, կատարումների, ունկնդրման նյութերի, խաղերի, գունապատկերման միջոցով: • Բնական և մանկական հարվածային նվագարաններով նվագակցություն: • Զարկ, ռիթմ, տեմպ հասկացությունների ընկալումը, կիրառումը մանկական ժողովրդական երգերում: • Երգերի, պարերի և քայլերգերի հեղինակների՝ կոմպոզիտոր, բանաստեղծ, կատարող և ունկնդիր հասկացությունների մասինիմացություն: • Երաժշտական հեքիաթի մասինիմացություն, բեմականացված կատարման և ներկայացման կարողություն:	
1,2	Մազմանյան- «Ողջույն դպրոց» երգի ուսուցում: Ա.Խաչատրյան «Արևելյան պարի» ունկնդրում մանկական ալբոմից: Երաժշտության ունկնդրում, երաժշտառիթմական և պարային շարժումներ, «Երաժշտական արկղիկներ» խաղ:	2
3,4	Լուսինյան-«Զանգն առաջին» երգի ուսուցում, «Դու մեր դպրոց սիրասուն» երգի ունկնդրում: Գրագետ կանոններով ունկնդրում, երաժշտական նյութի մեկնաբանում գունապատկերմամբ, խաղի միջոցով երգի, պարի, քայլերգի որոշում:	2
5,6	Հայկական ժող. երգերի՝ «Գառնուկ», «Ժամանակդ խնայիր»	2

	Ռ. Պետրոսյանի – «Տատիկի օրորը»՝ ունկնդրում: Ժողովրդական երգերի արտահայտիչ կատարում, կերպա-րային ներկայացում, նվագակցություն… Կոմպոզիտոր, բանաստեղծ, ունկնդիր, կատարող հասկա-ցությունների ընկալում արտային խաղով. «Ո՞վ եմ…»	
9,10	**Աշնան գույները երաժշտության մեջ:** Դ. Ղազարյան-«Աշուն եկավ», Հ. Օհանյան-«Նախշուն աշուն» երգերի ուսուցում, Ա. Մանուկյանի «Աշուն» և այլ աշնան մասին երգերի ունկնդրում: Բնության և երաժշտության կապի, նույնական հնչողության և նկարագրության ձևավորում. խաղ՝ «Կաթկթոց»:	2
11,12	Կոմիտաս «Անձրևն եկավ» ժող. երգի երգչախմբային մշակ-ման ունկնդրում, հայկ. ժող. «Անձրև, անձրև» երգի ուսուցում: Խմբային երգեցողություն՝ միմյանց լսելով, մեներգի և խմբերգի ընկալում ունկնդրմամբ: Խաղ՝ «Թաքցնենք և գտնենք երգը»:	2
13,14,15	Ա.Լուսինյան «Ուլիկը» մանկական երաժշտական հեքիաթի ունկնդրում, ուսուցում: Թեմայի ամփոփումը կազմակերպել երաժշտական հեքիաթի դիտման, ներկայացման, դերերգերի ունկնդրման և արտահայտիչ կատարման միջոցով. ստեղծել կերպարային ներկայացում:	3

Դաս	**Թեմա - 1-2Երաժշտությունը և մենք /15 ժամ/**	ժամ
Նպատակ	• Զարգացնելճիշտերգելու, խմբային երգեցողության ժամանակ լսելու, ձայնը խմբին հարմարեցնելուկարողություններ: • Երաժշտական տնակի բնակիչների՝ երգի, պարի և քայլերգի միջոցով շրջապատը ճիշտ, գեղեցիկ ընկալել: • Երաժշտության միջոցով հաղորդակցվելու, հույզեր և զգացմունքներ արտահայտելու, բնության հետ կապը զգալուկարողություններիձևավորում:	
Վերջնարդյունքները	• Երաժշտական տնակի բնակիչների՝ երգի, պարի, քայլերգի ճանաչում, կատարումների, ունկնդրման նյութերի, խաղերի, գունապատկերման միջոցով: • Բնական և մանկական հարվածային նվագարաններով նվագակցություն: • Զարկ, ռիթմ, տեմպ հասկացությունների ընկալումը, կիրառումը մանկական ժողովրդական երգերում: • Երգերի, պարերի և քայլերգերի հեղինակների՝ կոմպոզիտոր, բանաստեղծ, կատարող և ունկնդիր հասկացությունների մասինիմացություն: • Երաժշտական հեքիաթի մասինիմացություն, բեմականացված կատարման և ներկայացման կարողություն:	
16,17	Նաղդյանի «Երևան» երգի ուսուցում, Բաբաջանյան «Ազգ փառապանծ» երգի ունկնդրում:	2
18,19	Հայկ. ժող. «Արև-արև» և «Վարդի ծառ» երգերի ուսուցում, Է. Միրզոյանի «Մարիամի խաղը» մանրանվագի ունկնդրում մանկական ալբոմից:	2
20,21	Հայկ. ժող. «Խնոցի» և «Մառան մտա» երգերի ուսուցում, Չթչյանի «Ձիախաղ» մանրանվագի ունկնդրում:	2
22,23	Լուսինյան «Ուրախ առավոտ» երգի ուսուցում, ունկնդրում՝ Մանուկյան «Ծիտիկի օրորը»:	2
24,25	Ունկնդրում՝ Ա.Խաչատրյանի «Մանկական ալբոմից», Գալիկյանի «Հավիկ» երգի ուսուցում:	2
26,27	**Նոր տարվան նվիրված երգեր.** Շահզադեյան «Զրնգ, զրնգ, զրնգ», Ամերիկյան «Jingle bells» երգերի ունկնդրում, Հայկ. ժող. «Նոր տարի» երգի ուսուցում:	2
28,29	Ա.Շահզադեյան «Տոնածառ», Մ.Միրզայան «Տոնածառ», Ռ. Ամիրխանյան «Նոր տարվա հանդես» երգերի ունկնդրում, Ա. Շահզադեյան «Զրնգ, զրնգ, զրնգ» և «Արի, նոր տարի» երգերի ուսուցում:	2
30	Կիսամյակի ամփոփումը կազմակերպել	1
	II ԿԻՍԱՄՅԱԿ	
Դաս	**Թեմա - 1-3 Զբոսանք երաժշտության աշխարհում.**	ժամ

	/15 ժամ/	
Նպատակ	• Զարգացնել անսամբլային կատարման որակներ, մաքուր ունիսոնային երգեցողություն: • Զարգացնել երաժշտական ստեղծագործության տեմպը, բնույթը, տրամադրությունը, ուժգնության փոփոխությունները, ռիթմը զգալու կարողությունները: • Ձևավորել երաժշտալսողական պատկերացումները, առանձին ֆրազների կամ ռիթմական պատկերների զգացողություն, երաժշտառիթմական կամ պարային մեկնաբանություններ կատարելու որակներ:	
Վերջնարդյունքները	• Երաժշտական տնակի բնակիչների՝ երգի, պարի, քայլերգի հետ զբոսանքի արդյունքում ունկնդրում, խաղեր, ռիթմական նվագակցություն ժողովրդական երգերի և դասական ստեղծագործությունների հնչյունների ներքո: • Հնչողության ուժգնության, ֆրազի ընկալում և վերարտադրում, հնչյունների տևողության վանկային անվանումներով կատարում: • Համապատասխան երգերի միջոցով եռաստիճան հնչյունաշարի ամրակայում: • Երգչային ձայների ճանաչում և տարբերակում:	
31, 32	Ս. Գայիկյան «Ձմռան երգ» և ժող. «Ձմեռ» երգերի ուսուցում: Ալ.Սպենդիարյան «Քայլերգ» և Պ. Չայկովսկի-«Փաթիլների պարը» ունկնդրում: Երաժշտության ունկնդրում, երաժշտառիթմական և պարային շարժումներ՝ բնույթին համապատասխան: Մեղեդի հասկացության հետ ծանոթություն. «<Մեղեդի-խոսք» խաղով ամրակայում:	2
33,34	«Ծալախո» և «Ուզունդարա» ժող. պարերի ունկնդրում: Պարերի դիտում, տղաների և աղջիկների թիմային խաղ՝պարային տարրերի հորինում և կատարում: Ռիթմական խատկերներով անցած երգերի կատարում:	2
35, 36, 37, 38	«Պսակ-պսակ» պարերգի ունկնդրում: Կոմիտաս «Ունաբի» դաշնամուրային պարի ունկնդրում: «Յանիկ նայ» ժող.երգի ուսուցում: Ձեռքի նշաններով անցած և նոր երգերի կատարում, ռիթմական քարտերով պատկերի ճանաչում: Պարային համապատասխան շարժումներով պարերի և պարերգերի կատարում:	4
39,40	Ա. Խաչատրյան «Հեծելազոր» պիեսի ունկնդրում: «Մեր քաջ բանակ» երգի ուսուցում, բանակին նվիրված քայլերգերի ունկնդրում… Արտահայտիչ կատարում, երաժշտառիթմական մեկնաբանություններ:	2
41, 42	Մենապար և խմբապար հասկացությունների	2

	ծանոթություն. «Ծաղիկ ջան» երգի ուսուցման ժամանակ պարային տարրերի կիրառում: Կոմիտասի «Մարալի» պարի ունկնդրում, անցած պարերի ունկնդրմամբ նոր հասկացության խաղային տարբերակում:	
43, 44	Ա. Լուսինյան «Գարնան սպասում», Ռ. Մելիքյան «Գարուն եկավ» երգերի ունկնդրում: «Գարուն է», «Վախկոտ կատուն» պարերգերի ուսուցում. ձեռքի նշաններով կատարում, պարային տարրերի հորինում:	2
45	Անցած երգերի, պարերի և պարերգերի կատարման և ունկնդրման, խաղային տարբերակներով ձեռքի նշանների և պարային շարժումների համապատասխան ուղեկցության միջոցով թեմայի ամփոփում:	1
Դաս	**Թեմա - 1-4Երաժշտական դիմակահանդես /15 ժամ/**	Ժամ
Նպատակ	• Հայկական ժողովրդական, ինչպես նաև բազմազգ կոմպոզիտորական կերպարային մանրանվագների, երգերի, պարերի և քայլերգերի ուսուցմամբ և ունկնդրմամբ, խաղային իրավիճակներում վերլուծությունների միջոցով սովորել նկատել և տարբերակել «դիմակավորված երաժշտության» առանձնահատկությունները: • «Դիմակավորված երաժշտություն» կատարելիս կամ ունկնդրելիս համապատասխան տրամադրություն ստեղծելու և փոխանցելու կարողություն ձևավորել: • Կերպարայնությունը երաժշտական կատարումներում արտահայտչամիջոցների՝ ռիթմի(կարճ և երկար տևողություններ), տեմպի (դանդաղ, միջին, արագ), ուժգնության (ուժեղ, մեղմ, հանգիստ) միջոցով զգալու կարողություն ձևավորել:	
Վերջնարդյունքները	• Երաժշտության բնույթին համապատասխան երաժշտառիթմիկ և պարային շարժումների կատարման հմտություններ: • Երաժշտական կերպարային մտածողության և դրանք գունապատկերմամբ ներկայացնելու կարողություն: • Մեղեդու և ռիթմական պատկերների, ինչպես նաև խոսքի և առոգանության ճիշտ վերարտադրում:	
46, 47	Հայկ. ժող. երգեր «Լորիկ», «Վեր վերի»: Ունկնդրում՝ Է. Գրիգ «Ծիտիկ», Կոմիտաս «Շուշիկի պար»: Խաղերի բազմազանություն.«Երգող ձայնաստիճաններ»:	2
48, 49	Լուսինյան «Մայրիկիս տոնը», հայկ. ժող. երգ «Գարուն»: Ունկնդրում՝ «Կաքավիկ», «Հաբրբան» լարային քառյակի կատարմամբ:	2
50, 51	Լուսինյան «Թիթեռնիկ»,	2

	Ռուսական ժող.երգ «Վեր, վեր, գյուղից վեր»: Ուսուցանվող երգերի կատարումների բեմականացում իմպրովիզացիոն հմտությունների կիրառմամբ: Ունկնդրում- Ռախմանինով«Իտալական պոլկա»:	
52,	Ունկնդրման նյութ՝ Գլինկա «Պոլկա»՝ պարային և երաժշ-տառիթմիկ շարժումներով: Երգի ուսուցում՝ ժող. «Յոյ նար»: Խաղային բազմազանություն... «Երգող պատկերներ»:	1
53	Երգի ուսուցում՝ ժող. «Ձախորդ արջը»՝ կերպարային բեմա-կանացմամբ: Խաղային բազմազանություն... «Դիմակավորում»՝օգտվելով «կերպարային պատկերներ» քարտերից գտնել երգին հա-մապատասխանող կերպարին:	1
54	Ունկնդրման նյութ՝ Չայկովսկի «Փոքրիկ կարապների պարը»՝ պարային և երաժշտառիթմիկ շարժումներով: Երգի ուսուցում՝ ժող. «Յավի ճիվ»: Խաղեր արտահայտչամիջոցների ամրապնդման և կիրառ-ման շուրջ. «Ուրախ, տխուր», «Մի շտապիր»...	1
55	Երգի ուսուցում՝ ժող. «Թռի, թռի»: Խաղային բազմազանություն... «Երգող ձայնաստիճաններ»:	1
56	Ունկնդրման նյութ՝ Ա. Խաչատրյան «Ռուսական պար»՝ պարային և երաժշտառիթմիկ համապատասխան շարժում-ներով: Երգի ուսուցում՝ Միրզայան «Անբախտ փիսոն»: Կերպարային գունապատկերում:	1
57	Երգի ուսուցում՝ ժող. «Յանիկ նայ»: Ժող. և կոմպոզիտորական երգերի նմանություն և տարբե-րություններ. «2 արկղիկ» խաղով:	1
58	Ունկնդրման նյութ՝ Ա. Խաչատրյան «Ցատկապարան»՝ պա-րային և երաժշտառիթմիկ համապատասխան շարժում-ներով: Երգի ուսուցում՝ Գ. Չթչյան «Իմ պապիկի Յայաստան»: Մաքուր և հուզական, կերպարային կատարումներ՝ համա-պատասխան պարային և երաժշտառիթմիկ շարժումերով:	1
59	Թեմայի ամփոփում. Ժող. և կոմպոզիտորական երգերի նմանություն և տարբերություններ. «2 արկղիկ» խաղով:	1
60	Խաղ-ներկայացում՝ Երաժշտական դիմակահանդես: Անցած երգերի, պարերի և քայլերգերի կերպարային կատա-րումներ՝ խաղայինկիրավիճակներումռիթմական նվագակ-ցության և պարային շարժումների ուղեկցությամբ, արտա-հայտչամիջոցների կիրառմամբ: Թեմայի ամփոփումը կազմակերպել «դիմակահանդեսի» միջոցով՝ անցած ժող. և կոմպոզիտորական երգերի, պարե-րի, քայլերգերի և մանրանվագների կիրառմամբ:	1

2023-2024 ուստարվա թեմատիկ պլանավորում, 2-րդ դասարան 1-ին կիսամյակ, 30 ժամ			
Դաս	**Դասի թեմա**	**Ժամ**	**Էջ**
1	**Երաժշտության պարզ և մատչելի ժանրերը:** **Նպատակը՝** ծանոթություն երաժշտության պարզ և մատչելի ժանրերին(քայլերգ, երգ և պար), դրանց տեսակներին՝ զինվորական, մանկական քայլերգ, կատակերգ, ժողովրդական և հանդեսային պարեր: Տևողություն, ռիթմ, զարկեր, տակտ, տակտի գիծ, հնգագիծ, նոտա, լիգա հասկացություններ: Երգի ուսուցում՝ «Հայոց այբուբեն» (խոսք և երաժշտ. Կ. Վարդումյանի):	1ժ.	6-7
2	**Քայլերգ.** Քայլերգի տեսակներ՝ զինվորական և մանկական: Երգի ուսուցում՝ «Զինվոր» (խոսք և երաժշտ.՝ Մ. Սարգսյան-Չինկեզյանի): Յոհան Շտրաուս-Հոր ստեղծագործական դիմանկարը:	1ժ.	9-11
3	Ունկնդրում՝ Յ. Շտրաուս-Հայր, «Ռադեկցու քայլերգը», «Մարդուկ-ջարդուկ» բալետից: Ունկնդրում՝ Կ. Սեն-Սանս, «Առյուծի քայլերգը», «Կենդանիների պարահանդեսից»	1ժ.	12-13
4	Երգի ուսուցում՝ հայկական ժողովրդական երգ «Փայտե ձիուկ»: Է. Փաշինյան, «Հեծյալը» (երաժշտ.՝ Է Փաշինյանի):	1ժ.	14-15
5	**Երգ** Երգի տեսակներ՝ կատակերգ: Երգի ուսուցում՝ «Ով շատ խոսի» (խոսք՝ ժողովրդական, երաժշտ.՝ Գ. Մելիքսեթյանի) Գեղունի Չթչյանի ստեղծագործական դիմանկարը:	1ժ.	16-17
6	Երգի ուսուցում՝ «Մեր երգն առաջին» (խոսք՝ Ս. Մուրադյանի, երաժշտ.՝ Գ. Չթչյանի):	1ժ.	18
7	«Մեր երգն առաջին» երգի հիման վրա նոտա, ռիթմ, տակտ հասկացությունների բացատրություն:	1ժ.	19-22
8	Կոմիտասի ստեղծագործական դիմանկարը: Երգի ուսուցում՝ հայկական ժողովրդական «Հինգ էծ ունեմ» երգ:	1ժ.	23-25
9	**Գործնական աշխատանք**	1ժ.	
10	Նոտաների ուսուցում՝ 1-ին օկտավի մի, ֆա, սոլ նոտաները:	1ժ.	26
11	Նոտագրություն՝ հայկական ժողովրդական «Հինգ էծ ունեմ» երգ:	1ժ.	27-28
12	**Պար** Ժողովրդական պարեր՝ պարերգ և մենապար:	1ժ.	29
13	Երգի ուսուցում՝ հայկական ժողովրդական երգ՝ «Մանրիկ տերևիկ ծաղիկ»:	1ժ.	30
14	Ունկնդրում՝«Շուշիկի» (մշակումը՝ Կոմիտասի)	1ժ.	31
Վերջնադրույթներ			

Աշակերտներն իմանում են	• Երաժշտության պարզ և մատչելի տեսակները՝ երգը, պարը և քայլերգը, դրանց տարատեսակները, • տևողություն, ռիթմ,տակտ, հնգագիծ, նոտա, լիգա հասկացությունները:		
կարողանում են	• Կատարել և ներկայացնել երաժշտական մանրանվագներ, մեկնաբանել, հաղորդել, փոխանցել իմաստը, հիմնական գաղափարը, • ստեղծել ռիթմական նվագակցություն, ռիթմական շարժումներ, • տարբերել երգի, պարի և քայլերգի տեսակները,		
տիրապետում են	• երաժշտության պարզ և մատչելի ժանրերին, որոնք տանում են դեպի բարդ ժանրեր, • երաժշտական գրագիտությանը (գրել նոտաներ, երաժշտական նշաններ), • հայ և այլազգի կոմպոզիտորների կենսագրությունը:		
15	Պարահանդեսային պարեր՝ վալս: Յոհան Շտրաուս-Որդու ստեղծագործական դիմանկարը: Շտրաուս-Որդի, Վալս «Երկնագույն Դանուբի վրա»: Դիտում՝ «Երկնագույն Դանուբ» մուլտֆիլմը: «Երաժշտության պարզ և մատչելի տեսակները» թեմայի ամփոփում:	1ժ.	32-33
16	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
17	**Օպերա** Ազատ Մանուկյանի ստեղծագործական դիմանկարը:	1ժ.	34-36
18	Ա. Մանուկյանի «Չարի վերջը» օպերան՝ ըստ Հովհաննես Թումանյանի համանուն հեքիաթ-առակի:	1ժ.	36-38
19.	Երգի ուսուցում՝ «Թռչունների երգը» Ա. Մանուկյանի «Չարի վերջը» օպերայից:	1ժ.	39-40
20	**Բալետ** Տիգրան Մանսուրյանի ստեղծագործական դիմանկարը:	1	41
21	Տ. Մանսուրյան, «Ձյունե թագուհին» բալետն ըստ Հանս Քրիստիան Անդերսենի համանուն հեքիաթի:	1ժ.	42
22	Ունկնդրում՝ «Սառցե թագավորություն», Տ. Մանսուրյանի «Ձյունե թագուհին» բալետից:	1ժ.	44-45
23	Նոտաների ուսուցում՝ 1-ին օկտավի դո, ռե: Ունկնդրում՝ «Մենուետ» Տ. Մանսուրյանի «Ձյունե թագուհին» բալետից:	1ժ.	44-45
24	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
25	**Սիմֆոնիա** Յոզեֆ Հայդնի ստեղծագործական դիմանկարը:	1ժ.	46-47
26	Ունկնդրում՝ հատված Յ. Հայդնի Օքսֆորդյան սիմֆոնիայից:	1ժ.	49

	Խաղ «Շրջան»: Դիտել Հայդնի «Մանկական սիմֆոնիա» մուլտֆիլմը:		
27	Նոտագրություն՝ հայկական ժողովրդական երգ «Դան, դան, դանեդան»:	1	49
28	Ունկնդրում՝ հատված Յ. Հայդնի «Մանկական սիմֆոնիայից»: Երգի ուսուցում՝ »Հա'ֆ, հա'ֆ», Ա. Մանուկյանի «Չարի վերջը» օպերայից:	1ժ.	50
29	Երգի ուսուցում՝ «Ձյուն է, ձյուն» (խոսք և երաժշտ.՝ Մ. Սարգսյան-Չինկեզյանի): «Ուր են տանում երաժշտության պարզ և մատչելի ժանրերը» ենթաթեմայի ամփոփում:	1ժ.	51-52
30	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
Վերջնարդյունքներ **Աշակերտներն իմանում են**	• Երգը տանում է օպերա, պարը՝ բալետ, քայլերգը՝ սիմֆոնիա: • Մանկական օպերայի, բալետի, սիմֆոնիայի և դրանց հեղինակների մասին:		
կարողանում են	• Մեկնաբանել երաժշտական բարդ ժանրերի՝ օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի առանձնահատկությունները: • Մեկնաբանել և ներկայացնել մանկական օպերայի առանձնահատկությունները: • Մեկնաբանել և ներկայացնել մանկական օպերայի կերպարներ:		
տիրապետում են	• Օպերայից, բալետից և սիմֆոնիայից հատվածներ վերլուծելու կարողությանը: • Դո-ից սոլ նոտաների գրառմանը:		

2023-2024 ուստարվա թեմատիկ պլանավորում , 2-րդ դասարան 2-րդ կիսամյակ, 34 ժամ			
Դաս	Դասի թեմա	Ժամ	Էջ
Թեմա 2	**Ինչպե՞ս է ստեղծվում երաժշտությունը:**		
Ենթաթեմա 1	**Երաժշտական այբուբեն** **Նպատակը՝** երեխաներին սովորեցնել, որ ինչպես մայրենի լեզուն ունի իր այբուբենը, այնպես էլ երաժշտությունն ունի իր այբուբենը: Ծանոթություն մեղեդի, չափ, պաուզա հասկացություններին:		
31	Ունկնդրում՝ «Այբ, բեն, գիմ» (խոսք և երաժշտ. Մ. Յորգանցի): Ունկնդրում՝ «Երաժշտական այբուբեն» (խոսք՝ Ն.	1ժ.	54-56

	Միքայելյանի, երաժշտ.՝ Ա. Լուսինյանի)		
32	Երգի ուսուցում՝ «Հնչյունաշար» (խոսք և երաժշտ. Հր. Օհանյանի)	1ժ.	57
33	Նոտագրություն՝ դո հնչյունաշար, ձեռքի նշաններով կատարում:	1ժ.	58-61
34	Ռոբերտ Պետրոսյանի ստեղծագործական դիմանկարը: Ունկնդրում՝ հայկական ժողովրդական երգ «Հացթուխ»	1ժ.	62-63
35	Երգի ուսուցում՝ «Իմ ձին» (խոսք՝ Գ. Բորյանի, երաժշտ.՝ Ռ. Պետրոսյանի):	1ժ.	64-65
36	Պյոտր Չայկովսկու ստեղծագործական դիմանկարը: Ունկնդրում՝ «Ապրիլ (ձնծաղիկ)» Պ. Չայկովսկու «Տարվա եղանակներ» շարքից:	1ժ.	66
37	Երգի ուսուցում՝ հայկական ժողովրդական երգ «Ախ զարու՜ն է, զարու՜ն է»:	1ժ.	67-69
38	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
39	Ունկնդրում՝ «Մայրիկը, գիրքը և հայրենիքը» (խոսք՝ Ս. Մուրադյանի, երաժշտ.՝ Մ. Վարդազարյանի)Երգի ուսուցում՝ «Ուրախ մայրիկ» (խոսք և երաժշտ. Կ. Վարդումյանի):	1ժ.	69-71
40	«Երաժշտական այբուբեն» ենթաթեմայի ամփոփում:	1ժ.	
41	**Հեքիաթ Երաժշտություն թագուհու մասին:** Նոտաներով և ձեռքի նշաններով կատարում հայկական ժողովրդական երգ «Արև արև»,, «Կա՛թ, կա՛թ » (խոսք և երաժշտ՝ Ա. Գևորգյանի):	1ժ.	72-74
42	Նոտաներով և ձեռքի նշաններով կատարում հայկական ժողովրդական երգ «Նանիկ», «Զանգակներ» երգի կրկներգը (խոսք և երաժշտ.՝ Ջ. Լորդ Փիերպոնտի):	1ժ.	75
43	Նոտաներով և ձեռքի նշաններով կատարում «Զինվոր» երգի առաջին տունը (խոսք և երաժշտ.՝ Մ. Սարգսյան-Չինկեզյանի): Ունկնդրում՝ «Ծաղրածուն և ծաղրածուն» (խոսք Յ. Սահակյանի, երաժշտ.՝Ս. Բաբաթորոսյանի):	1ժ.	76-78
44	Երգի ուսուցում՝ «Դո, ռե, մի» («Երաժշտական հնչյուններ» մյուզիքլից), (հայերեն տեքստը՝ Ա. Գևորգյանի, երաժշտ.՝ Ռ. Ռոջերսի):	1ժ.	79-80
45	Ունկնդրում՝ «Վաչեի ձին» (խոսք՝ Էդ. Ավագյանի, երաժշտ.՝ Ս. Նաղդյանի): Նոտագրություն երաժշտական դադարի վերաբերյալ:	1ժ.	81-84
46	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
Վերջնարդյունքներ **Աշակերտներն իմանում են**	 • Երաժշտական այբուբենը, դո հնչյունաշարը, սովորում են ձեռքի նշանները: • Երաժշտության թագուհու հեքիաթի միջոցով		

	սովորում են, որ երգերն արտահայտում են որոշակի տրամադրություն։ • Մեղեդի, չափ, պաուզա հասկացությունները։		
կարողանում են	• Երգերը կատարել համապատասխան տրամադրությամբ։ • Երգել և նոտագրել դո հնչյունաշարը։ • Ձեռքով չափ տալ 2/4 չափում։ • Երաժշտության մեջ «լսել» երաժշտական դադարը՝ պաուզան։		
տիրապետում են	• Երաժշտական այբուբենին, դո հնչյունաշարին։ • Ձեռքի նշաններով երգելու կարողությանը։		
Ենթաթեմա 2	**Երաժշտական արտահայտչամիջոցներ** **Նպատակը՝** ծանոթացնել երաժշտական արտահայտչամիջոցներին՝ տեմպ, դինամիկա, երաժշտության կատարման ձևեր, տեմբր, ռեգիստր։		
47	**Տեմպ, դինամիկա, երաժշտության կատարման ձևեր:**	1ժ.	86
48	Վոլֆգանգ Ամադեուս-Մոցարտի ստեղծագործական դիմանկարը։ Ունկնդրում՝ Վ. Ա. Մոցարտ, «Օրորոցային»՝ սիմֆոնիկ նվագախմբի կատարմամբ։	1ժ.	86-87
49	Երգի ուսուցում `«Միշտ առույգ» (խոսք՝ Լ. Սարգսյանի, երաժշտ.՝ Է. Միհրանյանի)։	1ժ.	88
50	Ռիթմական վարժություն՝ «Ծաղիկների պար»՝ «Մենուետ» Վ. Ա. Մոցարտի «Դոն Ժուան» օպերայից։	1ժ.	89
51	Ռիթմական վարժություն՝ Ա. Խաչատրյան «Ցանկապարան»	1ժ.	90
52	Ունկնդրում՝ «Պիցցիկատո» Լ. Դելիբի «Սիլվիա» բալետից։	1ժ.	91
53	Երգի ուսուցում՝ «Օրորոցային» (խոսք՝ Լ. Միրիջանյանի, երաժշտ.՝ Յ. Բրամսի)։	1ժ.	92-93
54	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
55	**Տեմբր:** Երգի ուսուցում՝ «Փոքրիկներ» (հայերեն տեքստը՝ Ա. Գևորգյանի, երաժշտ.՝ էստոնական ժողովրդական)։	1ժ.	94-95
56	Երգի ուսուցում՝ հայկական ժողովրդական երգ «Կրկնամուտ իրիկունր»։	1	96
57	Ունկնդրում՝ Ա. Լյադով, «Երաժշտական զարդատուփ» դաշնամուրով, ապա՝ մանկական նվագարաններով։	1ժ.	97-98
58	Երգի ուսուցում՝ «Գույներն ենք մենք» (խոսք՝ Հ. Աբրահամյանի, երաժշտ.՝ Կ. Վարդումյանի)։	1ժ.	99
59	**Ռեգիստր:**	1ժ.	100-101

	Ունկնդրում՝ «Փիղը», «Ակվարիում» Կ. Սեն-Սանսի «Կենդանիների պարահանդես» ստեղծագործությունից:		
60	Կամիլ Սեն-Սանսի ստեղծագործական դիմանկարը:	1ժ.	102
61	Ունկնդրում՝ «Կենգուրու», «Երկարականջ կերպարներ» Կ. Սեն-Սանսի «Կենդանիների պարահանդես» ստեղծագործությունից:	1	103
62	Երգի ուսուցում՝ «Ծիածանագույն խաղաղություն» (խոսք և երաժշտ.՝ Ա. Աղաբեկյանի):	1ժ.	104-106
63	«Երաժշտական արտահայտչամիջոցներ» ենթաթեմայի ամփոփում:	1ժ.	
64	**Գործնական աշխատանք:**	1ժ.	
Վերջնադրույթներ Աշակերտներն իմանում են	• Երաժշտական արտահայտչական միջոցները՝ երաժշտության ընթացք, դինամիկա, երաժշտության կատարման ձևեր, տեմբր, ռեգիստր:		
կարողանում են	• Վերլուծել ստեղծագործությունը՝ հիմնվելով երաժշտական արտահայտչամիջոցների վրա: • Ստեղծել կերպարներ, ռիթմական նվագակցություն, ռիթմական շարժումներ:		
տիրապետում են	• Երաժշտության արտահայտչամիջոցների վերաբերյալ գիտելիքների: • Այնպիսի ստեղծագործությունների մեկնաբանման կարողությունը, որոնցում ցայտուն կերպով արտահայտված են երաժշտական արտահայտչական միջոցները:		

Թեմատիկ պլանավորում
2023-2024
Երաժշտություն-3-րդ դասարան
Տարեկան 34 ժամ
Շաբաթական 1 ժամ

Դաս	Էջ	Թեմա 1. Երգի, պարի, քայլերգիզարգացում /9ժամ/	ժամ
Նպատակը		• Զարգացնելերաժշտականստեղծագործություններլսելուև րաժշտությանտեսակներըզգալու, համեմատելուկարողությունը: • Զարգացնելմաքուրինտոնացիայովևարտահայտիչերգելու հմտությունը: • Զարգացնելերաժշտականլսողությունը: • Զարգացնելպարայինշարժումները և ամբողջականպարերկատարելուկարողությունները:	
Վերջնարդյունք-ները		• Լսի, զգա և համեմատի երաժշտության տեսակները: • Երգի ձեռքի նշաններով և նոտաներով: • Երգի արտահայտիչ և մաքուր ինտոնացիայով:	
1		Ներածություն: «Ողջույն ուսուցչին»	1
2	4-7	Երգային, պարային, քայլերգային երաժշտություն: Աշուն	1
3	8-9	Երգային երաժշտություն: Ձուկն է լողում	1
4	10-13	Երգային երաժշտություն: Աշուն	1
5	10-13	Պարային երաժշտություն«Ջան ծաղիկ»	1
6	14-17	Պարային երաժշտություն	1
7	14-17	Երկձայն երգեցողություն«Հովվի երգը»	1
8	14-17	Երկձայն երգեցողություն«եկեք պարենք»	1
9	18-21	Քայլերգային երաժշտություն«Ջան հայրենիք»	1
10	18-21	Քայլերգային երաժշտություն«Գլորիկ»	1
11	24-25	Երաժշտական ժամանց	1

<table>
<tr><td colspan="2">Նպատակը</td><td>• ծանոթացնելժողովրդական, աշուղականևդասականերաժշտությաննմուշներին
• զարգացնելխոսակցականևերաժշտականինտոնա-ցիաներիընդհանրություններըևտարբերություններըզգալ ունակարողություն
• երգերիևձայնավարժություններիմիջոցովզարգացնելերգչ այինկատարողականհմտությունները
• զարգացնելմիաձայներգերըմաքուրինտոնացիայովերգելու կարողությունը
• զարգացնելտարբերբնույթիինտոնացիաներովքառատողև համապատասխանմեղեդիներստեղծելուկարողությունը
• զարգացնել երկձայն մեղեդիները ձեռքի նշաններով և նոտաներով երգելու կարողությունը</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունք-ները</td><td>• երգիմիաձայնմեղեդիներըմաքուրինտոնացիայով
• ստեղծի տարբերբնույթիինտոնացիաներովքառատողերևհամապ ատասխանմեղեդիներ
• երգի երկձայն մեղեդիները ձեռքի նշաններով և նոտաներով</td><td></td></tr>
<tr><td>12</td><td>34-35</td><td>Նոր տարվա երգ, պար</td><td>1</td></tr>
<tr><td>13</td><td>35-37</td><td>Նոր տարվա երգեր</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Դաս</td><td>Էջ</td><td>Թեմա 3. Երաժշտությանզարգացում /9ժամ/</td><td>Ժամ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակը</td><td>• ձևավորելերաժշտականստեղծագործություններում«Երաժշտությանզարգացումը»զգալուկարողություն,
• ձևավորելերաժշտականարտահայտչամիջոցներիկիրառմ անօգնությամբերգիկատարողականկարողությունը
• ծանոթացնել սիմֆոնիկ նվագախմբի նվագարաններին
• զարգացնել ձեռքի նշաններով և նոտաներով երգելու կարողությունը
• կատարելագործել պարային շարժումները
• կատարելագործել ռիթմական նվագարաններով նվագելու հմտությունը
• ծանոթացնել ուժգնության նշաններին (mp, mf, pp, ff)</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունք-ները</td><td>• ստեղծիմեղեդի
• ներկայացնիսիմֆոնիկ նվագախմբի նվագարանները
• կատարիպարային շարժումներ</td><td></td></tr>
<tr><td>14-15</td><td>46-48</td><td>ՈւսուցանելՌ.Ալթունյան «Երգ մայրիկիս»:Ունկնդրել Է.Միրզոյանի «Անընդհատ շարժում» ստ-ը</td><td>1</td></tr>
<tr><td>16-17</td><td>47-49</td><td>Կրկնել «Երգ մայրիկիս»երգը:Ունկնդրել «Պուտ-Պուտիկ»երգը,Կոմիտասի «Երկնքի աստղերը»</td><td>1</td></tr>
<tr><td>18-19</td><td>51-53</td><td>Ուսուցանել Է.Միհրանյանի «Նապաստակի երգը»: Ունկնդրել Է.Մ-ի ստ-երը:Ունկնդրել և ուսուցանել «Не горе-то калина» ժող երգը:</td><td>1</td></tr>
</table>

20-21	56-59	Հեքիաթը երաժշտության մեջ:Ունկնդրել «Պետյան և գայլը» սիմֆոնիկ հեքիաթից տարբեր կերպարների մեղեդիները:	**1**
22-23	62-63	Ուսուցանել«Ջրաղացում» երգընոտաներով:Ունկնդրել Շուբերտի «Վալսը» և «Երաժշտական ակնթարթ» ստ-երը:	**1**
24-25	64-65	Թեմայի ամփոփում երաժշտական ժամանց	**1**
Դաս	**Էջ**	**Թեմա 4. Երաժշտականստեղծագործության կառուցվածքը /8ժամ/**	**Ժամ**
Նպատակը		• զարգացնելերկմասանիևեռամասստեղծագործությունների կառուցվածքըճանաչելուկարողությունը • զարգացնելերգերըճիշտշնչառությամբկատարելուկարողությունը • զարգացնելերաժշտականլսողությունը • զարգացնելռիթմականնվագարաններովերկձայնևեռաձայն նվագակցություններկատարելուկարողությունը	
Վերջնարդյունք-ները		• երգերըկատարիճիշտշնչառությամբ • տարբերի երկմասանիևեռամասստեղծագործություններիկառուցվածքը	
26-27	66-69	Մեկմասանի երաժշտական կառուցվածք«Օրորոցայիներգը»,հատված«Տրավիատա» օպերայից:Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Խաչատրյանի«Անդանտինո» մանրանվագը	**1**
28-29	70-71	Երկմաս և եռամաս երաժշտական ստ-ն: Ուսուցանել Կոմիտասի «Սարեն ելավ» և «Գնա-գնա» երգերը:Ունկնդրել «Ալագյազ» և «Խնկի ծառ» երգերը:	**1**
30-31	72	Ուսուցանել Լյուդվիգ վան Բեթհովենի «Արջամուկը»: Ունկնդրել Բեթհովենի «Էլիզեին» ստ.-ը	**1**
32-33	74-78	Ուսուցանել Շահինսկու «Голубой вагон» երգը: Ուսուցանել Ռ.Պետրոսյանի «Նարեկացու զավակները»:Ունկնդրել Գլինկայի «Կամարինյան» ստ.-ը:	**1**
34		2-րդ կիսամյակի ամփոփում	**1**

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

2023-2024

Թեմատիկ պլանավորում (տարեկան)

4 - րդ դասարան, շաբաթական 1 ժամ /34 ժամ/

Դաս	էջ	Թեմա 4։ **Իմ ժողովրդի երաժշտությունը** (17 ժամ)	ժամ
Նպատակ		**Ծանոթացում:** հայ ազգային երաժշտությանը, հայ ժողովրդական, ծիսական, հոգևոր և կոմպոզիտորական երգերին **Զարգացնել** երաժշտությունը սիրելու և հասկանալու կարողությունը **Ձևավորել** պատկերացումներ հայ ազգային երաժշտության, նրա տեսակների մասին **Ձևավորել** հմտություններ ազգային երաժշտության տեսակները և նրանց առանձնահատկություններն իմանալու, ճանաչելու և տարբերելու համար: **Առաջացնել** սեր և հետաքրքրություն ազգային երաժշտության նկատմամբ **Ունկնդրել,** վերլուծել, մեկնաբանել հայ ազգային երաժշտությունը Սովորել և կատարել հայ ժողովրդական, ծիսական, հոգևոր և կոմպոզիտորական երգեր **Արժևորել** ազգային երաժշտությունը:	
Վերջնարդյունք		**Ներկայացնել,** երգել /մենակ կամ խմբով/ հայ ժողովրդական և կոմպոզիտորական երգեր՝ ճիշտ կեցվածքով և շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ ռիթմով, արտահայտիչ, անսամբլային զգացողությամբ, հետևելով խմբավարի շարժումներին: **Ճանաչի և գնահատի** հայ ժողովրդական և կոմպոզիտորների երաժշտությունը Կատարումը ուղեկցի պարային կամ ռիթմական շարժումներով **Վերլուծի,** ներկայացնի հայ ազգային երաժշտական ստեղծագործության կառուցվածքին բնորոշ առանձնահատկությունները: **Նկարագրի** ազգային երաժշտությունից ստացած իր տպավորությունները գրագետ կապակցված խոսքով **Կարևորի հայ ազգային երաժշտությունը:**	
1		Ունկնդրել և ուսուցանել հայկական ժողովրդական «Հոյ, Նազան» և «Օրորոցային» երգերը	1
2		Կոմիտաս: Կյանքն ու ստեղծագործությունը Քնարական երգեր:Ծանոթացնել լարային կվարտետին	1

5--6		Պանդխտության և հայրենասիրական երգեր:ՈՒնկնդրել հայկ. Ժող. «Կռունկ» երգը՝ Կոմիտասի մշակմամբ: Ուսուցանել «Կովկասի քաջեր» երգը	2
7		Արամ Խաչատրյան: ՈՒնկնդրել Խաչատրյանի «Ջութակի կոնցերտը»: Ուսուցանել «Քելե, քելե». Երգը:	1
8		ՈՒսուցանել «Փափուռի» երգը; Ծանոթացնել 16-րդական նոտային	1
9		Գրիգոր Եղիազարյան: Ուսուցանել հայկ. Ժող. «Նուբար». երգը	1
10		Աշոտ Սաթյան: ՈՒնկնդրել «Արարատյան դաշտի առավոտը», «Մարտիկի երգը» Ուսուցանել Սաթյանի «Աշխատանքային երգը»	1
11		ՈՒնկնդրել և ուսուցանել հայկ. Ժող. «Հեյ, իմ Նազանի յարը» երգը	1
12		Մանկական երգեր: Ուսուցանել «Սար-սար» երգը, երգել նոտաներռով, երկձայն	1
13		Ռոմանոոս Մելիքյան: ՈՒսուցանել «Ծիտիկի սերը». Երգը:Ծանոթացնել՝ հայկ. Ժող. նվագարաններին	1
14		Առնո Բաբաջանյան:Ուսուցանել «Մեր սիրելի Երևան» երգը: Ունկնդրել «Հերոսական բալադը»	1
15		Ալեքսանդր Հարությունյան: «Հայկական ռապսոդիա»	1
16-17		Թեմայի ամփոփում	2

Դաս	Էջ	Թեմա՝**Երաժշտությունը սահման չի ճանաչում** (17 ժամ)	Ժամ

Նպատակ		**Ծանոթացում՝** ծիսական,հայ և օտարազգի ժողովուրդների, սփյուռքահայ կոմպոզիտորների երաժշտության,ժողովրդական նվագարանների,ամբողջ և թե տևողությամբ նոտաների հետ: **Սովորել՝** ծիսական,հայ և օտար ժողովուրդների,կոմպոզիտորների երգերը: **Զարգացնել՝** երգերի բնույթին համապատասխան և ճիշտ հնչերանգով կատարման կարողությունը: **Ձևավորել՝** հայ և արտասահմանյան կոմպոզիտորների ստեղծագործություններում օգտագործված ժողովրդական երգերը ճանաչելու հմտություններ: **Ձևավորել և զարգացնել՝** երաժշտական նվագարաններով ռիթմական նվագակցություն կատարելու,թեմային համապատասխան քառատող և մեղեդի հորինելու կարողությունները: **Առաջացնել՝** սեր և հարգանք հայ և այլ ազգերի երաժշտության հանդեպ: **Ունկնդրել՝** վերլուծել,նշել բնորոշ առանձնահատկությունները: Մեկնաբանել հայ և այլ ազգերի երաժշտության փոխազդեցության մասին:	
Վերջնարդյունք		**Ներկայացնել,** երգել միաձայն կամ երկձայն երգերը բնույթին համապատասխան,արտահայտիչ, մաքուր հնչերանգով: **Ճանաչել և գնահատել՝** ազգային երաժշտությունը և նրա տեղն ու դերը հայ և համաշխարհային երաժշտության մեջ: **Վերլուծել,** ներկայացնել երաժշտական ստեղծագործությանը բնորոշ առանձնահատկություններն ու երաժշտական արտահայտչական միջոցները: **Նկարագրել՝** երաժշտական ստեղծագործությունից ստացած տպավորություններն ու արտահայտել սեփական կարծիքն ու վերաբերմունքը:	
18	18-19	**Ծիսական երգեր** ՈՒսուցանել՝ հայկ.ժող. «Ավետիս» երգը: ՈՒնկնդրել Սուրբ ծննդյան երգեր:	1
19-20	54-55	ՈՒսուցանել ռուս.ժող. «Здравствуй,гостья-зима» երգը: ՈՒնկնդրել հայկ.ժող. «Քոչարի»,ռուսական «Կամարինյան» և կովկասյան «Լեզգինկա» պարերը, հատված Ա.Խաչատրյանի դաշնամուրի կոնցերտից, Մ.Մազմանյանի «Մայրիկին յազմա բերին» խմբերգը:	2
21	56-57	**Սայաթ-Նովա** ՈՒսուցանել Սայաթ-Նովայի «Դուն էն հուրին իս» երգը: ՈՒնկնդրել «Դուն էն գլխեն» երգը, Ա.Սպենդիարյանի «Էնզելին», «Երևանյան էտյուդներից»:	1
22	58-59	**Ալեքսանդր Սպենդիարյան** ՈՒսուցանել «Գնաց աշուն» հայկ.ժող.երգը: ՈՒնկնդրել հատվածներ «Երեք արմավենի» սիմֆոնիկ պատկերից, «Ալմաստ» օպերայից:	1
23	20	ՈՒսուցանել հայկ.ժող. «Ջա՛ն,լե՛,լե՛» երգը: ՈՒնկնդրել «Բարեկենդանի» երգեր:	1
24	62-63	**Սերգեյ Բալասանյան** ՈՒսուցանել «Յովիվ» երգը,երկձայն: ՈՒնկնդրել հատված «Լեյլի և Մեջնուն» բալետից և «Ես մի պուճուր հոտաղ եմ» դաշնամուրային մանրանվագը:	1

25	64-67	**Լորիս Ճգնավորյան** ՈՒսուցանել «Ծաղիկ ջան» հայկ. ժող.երգը: ՈՒնկնդրել հատվածներ «Ռոստոմ և Զոհրաբ» օպերայից: Ծանոթացնել քառորդ կետով տևողության նոտայի հետ:	1
26	68-69	**Շառլ Ազնավուր** ***Ժորժ Կառվարենց*** ՈՒնկնդրել «Քեզ համար,Հայաստա՛ն», Շառլ Ազնավուրի «Իզաբել», «Ավե Մարիա», «Երկու կիթառ» երգերը:	1
27	70-72	**Ալան Հովհաննես** ՈՒսուցանել Ռիչարդ Ռոջերսի «Երաժշտության հնչյունները» երգը: ՈՒնկնդրել «Վասպուրական» երգը և հայկ.ժող.երգերի թեմաներով գրված դաշնամուրային մանրանվագները:	1
28	23	ՈՒսուցանել հայկ.ժող. «Զատիկ» երգը: ՈՒնկնդրել Զատկական երգեր,կազմակերպել «Զատկի» տոնակատարությունը:	1
29	73-74	ՈՒսուցանել «Զեյթունցիների քայլերգը» երգը: ՈՒնկնդրել Իպոլիտով-Իվանովի «Հայկական ռապսոդիան»:	1
30	76-77	ՈՒսուցանել Կոմիտասի «Շողեր ջան» երգը: ՈՒնկնդրել «Շողեր ջան» երգի երգչախմբային և լարային կվարտետի կատարումները և Ա.Ստոգարենկոյի «Հայկական էսքիզները»:	1
31	77	ՈՒսուցանել «Веснянка» ուկր.ժող.երգը: ՈՒնկնդրել Պ.Չայկովսկու «Դաշնամուրային կոնցերտից» մի հատված:	1
32-33	22-24	**Համբարձման և Վարդավառի տոներ** ՈՒսուցանել հայկ.ժող. «Համբարձման երկուշաբթի», «Խնկի ծառ», «Սոնա յար» երգերը: ՈՒնկնդրել հատվածներ Ա.Տիգրանյանի «Անուշ» օպերայից՝ «Համբարձում յայլա» և այլն:	2
34		Կիսամյակի ամփոփում՝ դաս-համերգ, երաժշտական վիկտորինաներ,ժամանցներ և այլն:	1

Դաս. 1: Ունկնդրել և ուսուցանել հայկական ժողովրդական **<<Հոյ, Նազան>> և <<Օրորոցային>>** երգերը

Թեմատիկ պլան

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար

1. Ինչ է երգը
2. Ինչ ենք հասկանում հայկական ժողովրդական երգ ասելով
3. Ինչպիսի երգ է <<Հոյ Նազան >> երգը

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ
Թեմատիկ պլանավորում
5- րդ դասարան
Շաբաթական 1 ժամ
Տարեկան 34 ժամ

Դաս		Թեմա «Երաժշտություն և գրականություն» (10 ժամ)	ժամ
Նպատակ		**Ծանոթացում:** հայ ազգային երաժշտությանը, հայ ժողովրդական, ծիսական, հոգևոր և կոմպոզիտորական երգերին: **Զարգացնել** երաժշտությունը և գրականությունը սիրելու և հասկանալու կարողությունը: **Ձևավորել** հմտություններ ազգային երաժշտության տեսակները և նրանց առանձնահատկություններն իմանալու, ճանաչելու և տարբերելու համար: **Ձևավորել և զարգացնել** տրամաբանական, ստեղծագործական, կերպարային և ասոցիատիվ մտածողություն, վերլուծական հմտություններ: **Ուսումնասիրել,** վերլուծել, մեկնաբանել երաժշտության և գրականության կապը: **Սովորել** և կատարել հայ ժողովրդական, ծիսական, հոգևոր և կոմպոզիտորական երգեր:	
Վերջնարդյունք		Ներկայացնել, երգել /մենակ կամ խմբով/ հայ ժողովրդական և կոմպոզիտորական երգեր՝ ճիշտ կեցվածքով և շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ ռիթմով, արտահայտիչ, անսամբլային զգացողությամբ, հետևելով խմբավարի շարժումներին: **Ճանաչել և գնահատել** հայ ժողովրդական և կոմպոզիտորների երաժշտությունը Կատարումը ուղեկցել պարային կամ ռիթմական շարժումներով **Վերլուծել,** ներկայացնել երաժշտական ստեղծագործության կառուցվածքին բնորոշ	

		առանձնահատկությունները: **Նկարագրել** երաժշտությունից ստացած իր տպավո-րությունները գրագետ կապակցված խոսքով	
1	5-12	Ուսուցանել Կոմիտասի «Կաքավի երգը», խոսք՝ Հ. Թումանյանի, Ունկնդրել «Կաքավի երգը» Կոմիտասի անվան լարային քառյակի կատարմամբ Ֆ. Մենդելսոնի «Երգ առանց խոսքի» դաշնամուրային մանրանվագների շարքից «Գարնանային երգը» և «Վենետիկի գոնդոլավարի երգը»:	1
2	11-12	Ունկնդրել հայկական ժողովրդական «Հովվի կանչը» մեղեդին շվիի կատարմամբ, Ուսուցանել Հ. Թումանյանի «Ախ, ինչ լավ են» երգը:	1
3	13-14	Սայաթ-Նովա Ունկնդրել Սայաթնովայի երգերը և ուսուցանել «Քաման-չա» երգը:	1
4-5	15-21	«Ռոմանս» Ունկնդրել Ռ. Մելիքյանի «Վարդը» ռոմանսը, խոսք՝ Գյո-թեի, Գլինկայի «Արտույտը», Խաչատրյանի «Նինայի ռոմանսը», Սվիրիդովի «Ռոմանսը», Ուսուցանել Ռ. Մելիքյանի «Առուն և աղբյուրը» երգ-ռոմանսը:	2
6	22-23	«Կանտատ» Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Հարությունյանի «Օրորոցային» երգ-ռոմանսը, Ունկնդրել հատվածներ «Հայրենիք» կանտատից:	1
7	24-27	«Օպերա» Ունկնդրել Արշակի արիոզոն Տ. Չուխաճյանի «Արշակ երկրորդ» օպերայից Ուսուցանել Տ. Չուխաջյանի «Ազատության երգը»:	1
8-9	28-32	Արմեն Տիգրանյան Ունկնդրել Ա. Տիգրանյանի «Անուշ» օպերայից «Ամպի տակից», «Համբարձում յայլա» խմբերգերը և այլ հատված-	2

		ներ, Ուսուցանել Ա. Տիգրանյանի «Անուշ» օպերայից «Ամպի տակից» և «Համբարձում յայլա» խմբերգերը:	
10	33-39	Վոլֆգանգ Ամադեուս Մոցարտ, Ունկնդրել հատվածներ Մոցարտի «Կախարդական սրինգ» օպերայից, Ուսուցանել Մոցարտի «Գարնան կարոտ» երգը:	1
Դաս	Էջ	Թեմա. «Երաժշտությունը և պարարվեստը» (8ժ.)	Ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում հայ կոմպոզիտորների պարի համար գրված երաժշտության հետ: • Երաժշտությունը ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և կարևորելու կարողության ձևավորում և զարգացում: • Պարային երաժշտության նկատմամբ սիրո և հետաքրքրության խթանում: • Հայ կոմպոզիտորական երաժշտության արժևորում:	
Վերջնարդյունք		• Ճանաչի հայ կոմպոզիտորների ստեղծած պարեղանակները: • Համեմատի պարերը և արտահայտի կարծիք: • Վերլուծի, մեկնաբանի և գնահատի դրանք: • Ստեղծի փոքրիկ շնորհանդես իր համար ամենասիրելի պարերի վերաբերյալ: • Յուրաքանչյուր պարի ռիթմին, տեմպին և բնույթին համապատասխան կատարի պարային շարժումներ:	
11	40-43	Ուսուցանել Ռ. Մելիքյանի «Պսակ-պսակ» երգ-պարը, Ունկնդրել Կոմիտասի «Շուշիկի» պարը:	1
12	44-46	«Երաժշտության և պարարվեստի ընդհանրությունը» Ունկնդրել Կոմիտասի «Երանգի» պարը և Գրիգի «Անիտրայի պարը», Ուսուցանել «Նարոյ» հայկական ժողովրդական պարերգը:	1
13	47-48	Ուսուցանել հայկական ժող. «Սարեն կուգա ձիավոր» երգը, Ունկնդրել «Քոչարի» և «Նազ պար» պարեղանակները:	1 ժ.
14	49-51	Ուսուցանել չեխական ժող. «Թող լարեն ջութակները» երգը, Ունկնդրել Շտրաուսի «Գարնանային ձայներ» վալսը, «Տրիկ-տրակ» պոլկան և «Տանգո», «Սամբա», «Չա-չա-չա» լատինաամերիկյան պարեղանակները:	1ժ.

15	52-55	«Բալետ» Ունկնդել «Աղջիկների պարը» Ա. Խաչատրյանի «Գայանե» բալետից և հատվածներ «Սպարտակ» բալետից: Ուսուցանել հայկական ժողովրդական «Աղջիկների պարերգը» երգը:	1 ժ.
16	56	Ունկնդրել «Քոչարի» և «Էրզրումի» պարերը Գ. Եղիազարյանի «Սևան» բալետից, Կրկնել հայկական ժող.՝ «Շողեր ջան» և «Նուբար» երգերը:	1 ժ.
17	57-59	Պյոտր Իլյիչ Չայկովսկի Ունկնդրել Պ. Չայկովսկու «Շչելկունչիկ» բալետից «Անագե զինվորների քայլերգը», «Փաթիլների վալսը», «Ծաղիկների վալսը» և Մաշայի, Չրթչրթիկի «պա-դե, դեն»:	1ժ.
18		Թեմայի ամփոփում	1ժ.
Դաս	Էջ	Թեմա. «Երաժշտությունը և կերպարվեստը» (8ժ.)	Ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում կերպարվեստի, որպես տեսողական և տարածական արվեստի տեսակի հետ: • Արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցության տակ համար գրված երաժշտությունը ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և կարևորելու կարողության ձևավորում և զարգացում: • Ազգային կերպարվեստի և դրանց համար գրված երաժշտության նկատմամբ սիրո և հետաքրքրության խթանում: • Հայ կոմպոզիտորական երաժշտության արժևորում:	
Վերջնարդյունք		• Ներկայացնի երաժշտության և կերպարվեստի նմանություններն ու տարբերությունները: • Ընկալի և կատարի առաջադրանքը: • Վերլուծի, մեկնաբանի և գնահատի ռիթմի, մեղեդու, գծի և գույնի փոխհարաբերությունները: • Ունկնդրած երաժշտության հիման վրա ստեղծի պատկերներ:	
19	60-65	Ուսուցանել Ռ. Պետրոսյանի «Պատգամ որդուս» երգը, խոսք՝ Ս. Կապուտիկյանի, Ունկնդրել Գ. Արմենյանի «Վ. Սուրենյանցի պատկերասրահում» ստեղծագործությունից հատված:	1ժ.

20	66-76	Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Սաթյանի «Մարտիկի երգը», Ինտերվալների տեսակները՝ հարմոնիկ և մելոդիկ, նոտաներով երգել հայկ. ժող «Լուսինը նորել է» երգը և նշել ինտերվալների տեսակները:	1ժ.
21	77-78	Էդվարդ Գրիգ «Պեր Գյունտ» Ունկնդրել «Օզեի մահը» և «Լեռնային արքայի քարայրում» հատվածները, Կրկնել Ա. Սաթյանի «Մարտիկի երգը», «Ծրագրային» երաժշտություն:	1 ժ.
22	79-80	Ունկնդրել և վերլուծել Ա. Խաչատրյան «Ջութակի կոնցեր-տը՛, համեմատել Մ. Սարյանի հայկական բնաշխարհի նկարների հետ, Կրկնել «Քելե՛, քելե՛» հայկ. ժող երգը, «Ոչ ծրագրային» երաժշտություն,	1 ժ.
23	81	Անտոնիո Վիվալդի Ունկնդրել հատված Ա. Վիվալդի «Տարվա եղանակները» ստեղծագործությունից, Ուսուցանել իտալական ժող. «Մամա չաո» երգը:	1ժ.
24	82	Ունկնդրել Կոմիտասի «Հորովել», «Կալի երգը» և Ա. Սաթյանի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» երգերը, համեմատել Մ. Սարյանի «Հորովել» և «Արարատ» նկարների հետ, հորինել հայրենի բնությանը նվիրված քառատող և համա-պատասխան մեղեդի:	1ժ.
25		Ունկնդրել Ղ. Սարյանի «Հայաստան» սիմֆոնիկ պան-նոյից հատվածներ և համեմատել Մ. Սարյանի համանուն նկարի հետ, Ուսուցանել հայկ. ժող. «Կռունկ Հայաստանի» երգը:	1 ժ.
26		Նիկոլայ Ռիմսկի Կորսակով Ունկնդրել «Շահրեզադե» սիմֆոնիկ սյուիտից «Ծովը» հատվածը և համեմատել Հ. Այվազովսկու «Իններորդ ա-լիք» նկարի հետ: Կրկնել «Կռունկ Հայաստանի» երգը:	1 ժ.
Դաս	էջ	Թեմա. «Երաժշտությունը թատրոնում և կինոյում»	Ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում հայ կոմպոզիտորների (Ա. Այվազյանի Ա. Խաչատրյանի, Ա. Բաբաջանյանի, Տ. Մանսուրյանի և մյուսների) թատրոնի և կինոյի համար գրված երաժշտու-	

	թյան հետ: • Թատերական ներկայացումների և կինոյի համար գրված երաժշտությունը ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և կարևորելու կարողության ձևավորում և զարգացում: • Ազգային կինոֆիլմերի, թատերական ներկայացումների և դրանց համար գրված երաժշտության նկատմամբ սիրո և հետաքրքրության խթանում: Հայ կոմպոզիտորական երաժշտության արժևորում:
Վերջնարդյունք	• Ճանաչի հայ կոմպոզիտորների կինոյի և թատերական ներկայացումների համար գրված երաժշտությունը: • Ընկալի և կատարի, հայ կինոյի և թատերական ներկայացումների համար գրված երաժշտությունը: • Վերլուծի, մեկնաբանի և գնահատի դրանք: • Ստեղծի փոքրիկ շնորհանդես իր համար ամենասիրելի կինոյի և թատերական ներկայացումների համար գրված երաժշտության մասին:

27	83-85	Ունկնդրել հատվածներ՝ «Նինայի ռոմանսը», «Վալսը», «Գալոպը» Լերմոնտովի «Դիմակահանդես» դրամայի համար Ա. Խաչատրյանի գրած երաժշտությունից, Վ. Սարոյան «Իմ սիրտը լեռներում է» պիեսի համար գրած Ա. Բաբաջանյանի երաժշտությունից հատվածներ:	1 ժ.
28	86-88	Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Խաչատրյանի «Պեպոյի երգը» համանուն կինոֆիլմից, Ունկնդրել Ա. Խաչատրյանի «Վալս», «Պաղեսպան» և «Պոլկա» պարերը «Պեպո» կինոֆիլմից:	1 ժ.
29	89	Ուսուցանել Ա. Սաթյանի «Հզոր բանակ» երգը, Ունկնդրել Ա. Սաթյանի կինոերաժշտությունը՝ «Անահիտ», «Արարատյան դաշտի աղջիկը» ֆիլմերից:	1 ժ.
30	90	Ունկնդրել հատվածներ Գ. Արմենյանի «Նվագախմբի տղաները» կինոնկարի համար գրված երաժշտությունից՝ «Տրինգի» և «Քայլերգը»: Կրկնել Ա. Սաթյանի «Հզոր բանակ» երգը:	1 ժ.
31	91	Ունկնդրել Տ. Մանսուրյանի կինոերաժշտությունը՝ «Կտոր մը երկինք», «Հին օրերի երգը» ֆիլմերից,	1 ժ.

		Ա. Բաբաջանյանի երաժշտությունը գրված «Առաջին սիրո երգը» և «Հարսնացուն հյուսիսից» կինոնկարների համար, Ուսուցանել Ա. Բաբաջանյանի «Առաջին սիրո երգը»:	
32	92-97	Ունկնդրել և ուսուցանել Ռ. Ամիրխանյանի «Երազ իմ երկիր» երգը, «Հայրիկ» կինոնկարից: Ունկնդրել Ա. Այվազյանի «Աղջկա երգը» «Ինչու՞ է աղմըկում գետը» կինոֆիլմից	1 ժ.
33	98-99	Համացանցից գտնել ժամանակակից հայկական ֆիլմերի համար գրված կինոերաժշտությունը և ներկայացնել հեղինակներին (հետազոտական աշխատանք)	1 ժ.
34		Թեմայի ամփոփում	1 ժ.

Ծանոթություն. ուսուցիչը ազատ է ծրագրային երգերի ընտրության մեջ, նախատեսված երաժշտատեսական գիտելիքները տրվում են ուսուցանվող երաժշտական նյութին զուգահեռ, երաժշտառիթմական շարժումը կիրառվում է ամբողջ դասի ընթացքում, գործունեության բոլոր ձևերում, որտեղ հնարավոր է կատարել երաժշտության բնույթին համապատասխան մարմնի՝ ոտքերի և ձեռքերի ազատ շարժումներ:

Երաժշտությունը թատրոնում
Թեմատիկ պլան

Ունկնդրել հատվածներ՝

Լերմոնտովի «Դիմակահանդես» դրամայի համար՝ Ա. Խաչատրյանի «Նինայի ռոմանսը», «Վալսը», «Գալոպը» ստեղծագործությունից,

Վ. Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է» պիեսի համար Ա. Բաբաջանյանի ստեղծագործությունից:

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար

Ի՞նչ է նշանակում «թատրոն» բառը:

Թատրոնը արվեստի ի՞նչպիսի տեսակ է, համալիր, թե՞...

Հայաստանում գործող ի՞նչ թատրոններ գիտես:

Ի՞նչ դեր ունի երաժշտությունը թատրոնում:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

Թատրոնը համալիր արվեստի տեսակ է, որտեղ արվեստի տեսակները լրացնում են մեկը՝ մյուսին:

«Թատրոն» բառը նշանակում է ներկայացում:

Հայաստանում կան շատ տարբեր թատրոններ, այդ թվում նաև օպերայի և բալետի թատրոնը:

Երաժշտությունը կարևոր դեր ունի թատրոնում:

Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի թատրոնի մասին:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքը կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա.

Թվարկել համալիր արվեստները:

Նշել, թատերական ներկայացման մեջ առկա, արվեստի որևէ տեսակ:

Օրինակով հաստատել, որ առանց երաժշտության թատերական ներկայացումը շատ ձանձրալի կլինի:

Երաժշտությունը կինոյում
Թեմատիկ պլան

Ունկնդրել՝

Ա. Խաչատրյանի «Վալս», «Պադեսպան» և «Պոլկա» պարերը «Պեպո» կինոֆիլմից:

Ա. Խաչատրյանի «Պեպոյի երգը» համանուն կինոֆիլմից,

Ռ. Ամիրխանյանի «Երազ իմ երկիր» երգը, «Հայրիկ» կինոֆիլմից

Ա. Այվազյանի «Աղջկա երգը» «Ինչու՞ է աղմկում գետը» կինոֆիլմից

Ա. Սաթյանի «Հզոր բանակ» երգը և կինոերաժշտությունը՝ «Անահիտ», «Արարատյան դաշտի աղջիկը» ֆիլմերից:

Հատվածներ Գ. Արմենյանի «Նվագախմբի տղաները» կինոնկարի համար գրված երաժշտությունից՝ «Տրինգի» և «Քայլերգը»:

Սովորել՝

Ա. Խաչատրյանի «Պեպոյի երգը» համանուն կինոֆիլմից,

Ռ. Ամիրխանյանի «Երազ իմ երկիր» երգը, «Հայրիկ» կինոֆիլմից

Ա. Սաթյանի «Հզոր բանակ» երգը

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար

Ռ. Ամիրխանյանի ո՞ր երգերն եք հիշում:

Ինչո՞վ է հանրահայտ «Երազ իմ երկիր» երգը:

«Աղջկա երգը» «Ինչու՞ է աղմկում գետը» ֆիլմից համերգասրահներում կատարվու՞մ է, թե, ոչ:

Համապատասխանո՞ւմ է երաժշտությունը ֆիլմի բովանդակությանը:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

Ռ. Ամիրխանյանի երգերից («Դինգ-դոնգ մյուզիքլը»)

Որ «Երազ իմ երկիր» երգը համարվում է Հայոց բանակի օրհներգը:

Որ «Աղջկա երգի» բառերը արտահայտում են «Ինչու՞ է աղմկում գետը» ֆիլմի բովանդակությունը:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա.

Թվարկել Ռ. Ամիրխանյանի երգերի անունները:

Կատարել Հայոց բանակի օրհներգից հատված:

Բնութագրել «Աղջկա երգը»:

Տ. Մանսուրյանի կինոերաժշտությունը

<u>Թեմատիկ պլան</u>

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար

Ունկնդրել, մեկնաբանել, վերլուծել

Տ. Մանսուրյանի կինոերաժշտությունը՝ «Կտոր մը երկինք», «Հին օրերի երգը», «Աշնան արև» և այլ ֆիլմերից:

Կինոն համալիր արվեստ է, թե՞ ոչ:

Ո՞ր կինոնկարների երաժշտության հեղինակն է Տ. Մանսուրյանը,

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

Որ կինոն համալիր արվեստի տեսակ է,

Որ Տ. Մանսուրյանը բազմաթիվ հայտնի հայկական կինոնկարների երաժշտության հեղինակն է:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքը կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա.

Ներկայացնել որևէ կինոֆիլմի անուն, որի երաժշտությունը գրել է Տ. Մանսուրյանը:

Բնութագրել այդ երաժշտության ազդեցությունը

Ժամանակակից հայկական ֆիլմերի համար գրված կինոերաժշտությունը

<u>Թեմատիկ պլան</u>

Կատարել հետազոտական աշխատանք «Ժամանակակից հայկական ֆիլմերի համար գրված կինոերաժշտությունը» թեմայով:

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար

Ի՞նչ դեր ուներ երաժշտությունը համր կինոյի ժամանակ:

Ի՞նչ դեր ունի երաժշտությունը կինոյում այսօր:

Ինչպե՞ս է կոչվում կինոերաժշտությունը համերգային կատարման ժամանակ:

Հայ կոմպոզիտորներից ովքե՞ր են գրել երաժշտություն կինոֆիլմերի համար:

Ե՞րբ է առաջին անգամ երաժշտություն հայտնվել կինոյում

Ժամանակակից հայկական կինոֆիլմերից ո՞ր երաժշտությունն եք սիրում:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա.

Համր կինոյի շրջանում, բեմի վրա նստած դաշնակահարը նվագակցում էր ֆիլմերին,

Կինոյի համար նախատեսված առաջին երաժշտությունը գրել է Շարլ-Կամիլ Սեն-Սանսը՝ 1908 թվականին:

Իր սիրած կինոերաժշտության կոմպոզիտորի անունը:

Երաժշտությունը շատ կարևոր դեր ունի կինոյում և ավելի տպավորիչ է դարձնում այն,

Կինոերաժշտությունը համերգային կատարման ժամանակ կոչվում է սաունդթրեք:

Որ Արամ Խաչատրյանը,Արտեմի Այվազյանը, Առնո Բաբաջանյանը, Էդգար Հովհաննիսյանը և շատ այլ հայ կոմպոզիտորներ, կինոյի համար երաժշտություն են գրել:

Հարցերին պատասխանելու կամ առաջադրանքը կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա.

Պատմել իր սիրած հայկական ժամանակակից ֆիլմում օգտագործված երաժշտության մասին:

Ճանաչել հայտնի կինոֆիլմերի երաժշտությունը:

Ասել՝ այդ ֆիլմում հնչում է միայն ե՞րգ, թե երաժշտության էլ կա:

Թվարկել համալիր արվեստները:

Ներկայացնել, թե, համր ֆիլմի ժամանակ որտեղից է հնչում երաժշտությունը:

Ներկայացնել, որ կինոնկարները հեպաքրքիր չեն լինի առանց երաժշտության:

Ներկայացնել իր սիրած կինոֆիլմի անունը և ճանաչել դրա երաժշտությունը:

Հաստատում եմ
Տնօրեն

Թեմատիկ պլանավորում
2023-2024
Երաժշտություն 6-րդ դասարան
շաբաթական 1ժամ-34 ժամ

Դաս	էջ	**Թեմա- Երաժշտական կերպար**(10 ժամ)	ժամ
Նպատակ		• Զարգացնել երաժշտական «լեզվի» տարրերը ընկալելու կարողությունը: • Ծանոթացնել «երաժշտական կերպար» հասկացությանը: • Զարգացնել երկձայն երգերը արտահայտիչ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ ռիթմով ու առոգանությամբ կատարելու կարողությունը, որոշակի ձայնավարժությունների և երգերի կատարման միջոցով: • Կատարելագործել երկձայն և բազմաձայն ռիթմական նվագակցություններ կատարելու կարողությունը: • Զարգացնել սեքստա, սեպտիմա, օկտավա ինտերվալները ճանաչելու և մաքուր ինտոնացիայով երգելու կարողությունը: • Կատարելագործել պարային շարժումները՝ որոշակի պարերի կատարման միջոցով: • Զարգացնել ստեղծագործական կարողությունները:	
Վերջնարդյունքները		• Պատկերացնի կերպարի դերն ու նշանակությունը երաժշտության մեջ: • Կարողանա նկարագրել, թե ինչ դեր կատարեց կերպարը հնչած ստեղծագործության մեջ: • Ընկալիերաժշտականկերպարիզարգացումը:	
1	5-8	Ուսուցում Ա. Լուսինյան «Իմ ուսուցիչը» Ունկնդրում «Մեկ կերպար», «Երկու կերպար» ունեցող երգեր	1
2	9-10	Քրիստափոր Կարա-Մուրզա-կյանքը և ստեղծագործությունը Ունկնդրում և ուսուցում «Գացեք-տեսեք», մշակումը՝ Կարա-Մուրզայի	1
3	12-13	«Ռոնդո» ձև ՈւնկնդրումՄոցարտ «Ռոնդո» լյա մաժոր սոնատից Ուսուցում«Դասարանայինռոնդո»	1
4	13-14	«Երաժշտական ժանր», Ունկնդրում Կոմիտաս «Անձրևն եկավ» և մյուս խմբերգերը Ուսուցում «Անձրևն եկավ» երգի երկձայն տարբերակ	1
5	16-19	Կոմիտասկյանքը և ստեղծագործությունը Ունկնդրում «Կուժն առա», «Գնա, գնա» խմբերգերը	1

		«Սինկոպա»	
7	24-26	Սոնատ ՈւնկնդրումԼ. Վ. Բեթհովեն «Լուսնի սոնատ»	1
8	26-28	Լ. Վ. Բեթհովեն կյանքը և ստեղծագործությունը ՈւնկնդրումԲեթհովենիստեղծագործություններից	1
9	28-30	Ուսուցում Կոմիտաս «Հաբրբան» հայկ. ժող երգ Ունկնդրում Կոմիտաս «Հաբրբան» լարային կվարտետի կատարմամբ Ինտերվալ` սեպտիմա	1
10	30-31	Թեմայիամփոփում, խաչբառերիլրացում:	1
Դաս	էջ	**Թեմա- Երաժշտական կերպարի զարգացումը** (7 ժամ)	ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում դասական երաժշտության մեջ «երաժշտական կերպարի» հետ • Դասականերաժշտությանմեջ երաժշտական կերպարի ընկալմանկարողություններիզարգացում, • Մարդուզգայարաններիվրաերաժշտականկերպարիազդեցությանարժ ևորում:	
Վերջնարդյունքները		• Պատկերացնի կերպարի դերն ու նշանակությունը երաժշտության մեջ, • Կարողանա նկարագրել, թե ինչ դեր կատարեց կերպարը հնչած ստեղծագործության մեջ, • Ընկալիերաժշտականկերպարիզարգացումը:	
11	32-34	«Սիմֆոնիա» ժանր, Ունկնդրում Մոցարտ 40-րդ սիմֆոնիա ՈւսուցումՄոցարտ«Օրորոցհերգը»	1
12	35-36	«Դիրիժոր», Օհան Դուրյանի կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունը Ուսուցում Կոմիտաս`«Իմ Չինարի յարը» (երկձայն)	1
13	45-47	Ունկնդրում «Ռուս դեսպանի արիոզոն», «Լեզգինկա», «Հարի-հարալը»«Դավիթ-Բեկ» օպերայից Ուսուցում «Հարի Հարալը» երգը:«Վարիացիա» ժող. երգ «Լորիկ» Ուսուցում Ա. Խաչատրյան «Գարուն Երևան»	1
14	43-44	«Կոնցերտ» ժանրը, Ունկնդրում Ա. Խաչատրյան «Դաշնամուրի կոնցերտ»	1
15	45-47	Հայ. Ժող. երգ «Գարուն եկավ,ամառ գնաց» «Օկտավա»ինտերվալ Թեմայիամփոփում	1

Դաս	էջ	**Թեմա- Երաժշտական կերպար**(10 ժամ)	ժամ
Նպատակ		• Զարգացնել երաժշտական «լեզվի» տարրերը ընկալելու կարողությունը: • Ծանոթացնել «երաժշտական կերպար» հասկացությանը:	

		• Զարգացնել երկձայն երգերը արտահայտիչ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ ռիթմով ու առոգանությամբ կատարելու կարողությունը, որոշակի ձայնավարժությունների և երգերի կատարման միջոցով: • Կատարելագործել երկձայն և բազմաձայն ռիթմական նվագակցություններ կատարելու կարողությունը: • Զարգացնել սեքստա, սեպտիմա, օկտավա ինտերվալները ճանաչելու և մաքուր ինտոնացիայով երգելու կարողությունը: • Կատարելագործել պարային շարժումները՝ որոշակի պարերի կատարման միջոցով: • Զարգացնել ստեղծագործական կարողությունները:	
Վերջնարդյունքները		• Պատկերացնի կերպարի դերն ու նշանակությունը երաժշտության մեջ: • Կարողանա նկարագրել, թե ինչ դեր կատարեց կերպարը ինչած ստեղծագործության մեջ: • Ընկալի երաժշտական կերպարի զարգացումը:	
16	5-8	Ուսուցում Ա. Լուսինյան «Ուրախ առավոտ» Ունկնդրում «Մեկ կերպար», «Երկու կերպար» ունեցող երգեր	1
17	9-10	Քրիստափոր Կարա-Մուրզա-կյանքը և ստեղծագործու-թյունը: Ունկնդրում և ուսուցում «Ալագյազ», մշակումը՝ Կարա-Մուրզայի:	1
18	12-13	«Ռոնդո» ձև: Ունկնդրում Մոցարտ «Ռոնդո» լյա մաժոր սոնատից: Ուսուցում «Արի մայիս, արի»	1
19	13-14	«Երաժշտական ժանր», Ունկնդրում Կոմիտաս «Գնա, գնա» և մյուս խմբերգերը Ուսուցում «Կուժն առա» երգի երկձայն տարբերակ	1
20	16-19	Կոմիտասի կյանքը և ստեղծագործությունը: Ունկնդրում «Անձրևնեկավ», «Գնա, գնա» խմբերգերը Ուսուցում հայկ. ժող. երգ«Նայ, նայ» Սեպտիմա ինտերվալ	1
21	20-23	Ա.Տիգրանյան Ունկնդրում «Անուշօպերա» Ուսուցում«Ասումենուռին» Ալտերացիայինշաններ	1
22	24-26	Սոնատ ՈւնկնդրումԼ. Վ. Բեթհովեն «Լուսնի սոնատ, 9-րդ սիմֆոնիա»	1
23	26-28	Լ. Վ. Բեթհովեն կյանքը և ստեղծագործությունը ՈւնկնդրումԲեթհովենիստեղծագործություններից	1
24	28-30	Ուսուցում Կոմիտաս «Հաբրբան» հայկ. ժող երգ Ունկնդրում Կոմիտաս «Հաբրբան» լարային կվարտետի կատարմամբ	1

		Ինտերվալ՝ սեքստա	
25	30-31	Թեմայի ամփոփում, խաչբառերի լրացում:	1
Դաս	էջ	**Թեմա- Երաժշտական կերպարի զարգացումը** (7 ժամ)	ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում դասական երաժշտության մեջ «երաժշտական կերպարի» հետ • Դասական երաժշտության մեջ երաժշտական կերպարի ընկալման կարողությունների զարգացում, • Մարդու զգայարանների վրա երաժշտական կերպարի ազդեցության արժևորում:	
Վերջնարդյունքները		• Պատկերացնի կերպարի դերն ու նշանակությունը երաժշտության մեջ, • Կարողանա նկարագրել, թե ինչ դեր կատարեց կերպարը հնչած ստեղծագործության մեջ, • Ընկալիերաժշտականկերպարիզարգացումը:	
26	32-34	Դինամիկայինշաններ	1
27	35-36	«Դիրիժոր», ԷդուարդԹոփչյան կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունը Ուսուցում Կոմիտաս՝«Շողեր ջան»	1
28	45-47	Երաժշտականժամանցներ	1
29	43-44	Ունկնդրում Սայաթ-Նովայիստեղծագործություններից Ուսուցում «Երևանիգիշերները»	1
30	45-47	<u>«Կոնցերտ» ժանրը,</u> <u>Ունկնդրում Ա. Խաչատրյան «Դաշնամուրի կոնցերտ»</u>	1
31	47-51	ՈւսուցումՀայկ.ժող. երգ «Աղջի ,անունդՇուշան» Կվարտաինտերվալ	1
32	52-53	«Եղբայր ենք մեք» «Օկտավա» ինտերվալ	1
33		Շոպեն: Կյանքն ու ստեղծագործությունները; ՈՒնկնդրում՝ Շոպենիստեղծագործությունները	1
34		Շտրաուս կյանքն ո ւստեղծագործությունները Ունկնդրում՝ Շտրաուսի ստեղծագործությունները: Թեմայի ամփոփում:	1

Հաստատում եմ

2023-2024 ուստարվա թեմատիկպլանավորում
Երաժշտություն 7-րդդասարան
1-ին կիսամյակ 15 ժամ,
շաբաթական 1 ժամ

Թեմա 1.Հանրամատչելիերաժշտություն Հայազգայիներգերնպարեր(4ժամ)	
Նպատակ	• Ձևավորել պատկերացումներ ազգային պարերի և պարերգերի • Ծագումնաբանության և զարգացման մասին, Ծանոթացնել ազգային երգ ու պարի նմուշներից յուրաքանչյուրի տարածաշրջանային պատկանելությանն ու խորհուրդներին, կատարման տեղին ու ժամանակին, • Կարևորել ազգային երգ ու պարի ուսուցումը սովորողների հայեցի դաստիարակության, ազգային ինքնության, ինքնագիտակցության, ինքնաճանաչողության և իվերջո հայ քաղաքացի դաստիարակելու գործում: • Հարգանքներ շնչել ժողովրդական ավանդույթների, ավանդական մշակույթի նկատմամբ, ցույց տալով դրանց տեղը համաշխարհային մշակույթի գանձարանում, • Ձևավորել հմտություններ թատերականացված գործողություններում ազգային ավանդական մշակութային տեսակների շաղկապվածությունն ու նրանց ներդաշնակեցումը հասկանալու համար • Արժևորել ազգային արվեստը:
Վերջնարդյունք	• **Մեկնաբանի** հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները, • Ընտրի ազգային ռիթմական նվագարաններ և **ստեղծի** երաժշտառիթմական բազմաձայն նվագակցություն: • Տրված արտահայտչամիջոցներով **ստեղծի** թատերականացված երաժշտական կերպար: • Իրանհատական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը **ներկայացնի** բանավոր ելույթների, էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով: Ներկայացման ընթացքում օգտագործի արվեստի մյուս ճյուղերի հնարավորությունները • **Արժևորի** երաժշտությունը, որպես կյանքի և շրջակա միջավայրի գեղարվեստական արտացոլան միջոց, կարևորի ազգային ավանդույթները: • **Բացատրի** երաժշտական արվեստի դերը գեղարվեստական մշակույթի մեջ և ներկայացնի իր երաժշտական նախասիրությունները:

ԴԱՍԻ ԹԵՄԱ		Էջ	Ժ
1	Ժողովրդական պար ու երգ. Ունկնդրում Կոմիտաս՝«Հովարեք» Ժողովրդականտարբերակ,երգչախմբայինմշակում: Գեղջկական երգերի ժանրերը. Կարող բանահավաք. Ուսուցում Կոմիտաս՝ «ՀոյՆազան» ժողովրդական երգ: Հայրիկ Մուրադյան, Ունկնդրում«Խորոտ խարսանիք»: Ազգային պար. Գյովնդ և Վերվերի Ունկնդրում՝«Մեր տան հիտեվ», Ուսուցում ՝ «Թամզարա» երգ պար:	3-22	1
2	Ծիսական երգեր և պարեր. Հարսանեկան երգեր. Ունկնդրում Կոմիտաս՝«Էն Դիազն» երգը Հայաստանի պետական կամերայի երգչախմբի կատարմամբ: Ուսուցում Կոմիտաս՝ «Զար, զընգը» պար և երգ: Ծննդյան երգեր կամ Ավետիսներ. Ուսուցում՝ «Ավետիս» երգ: Բարեկենդանի երգեր. Ուսուցում ՝ «Գացեք, տեսեք» կատակերգ: Համբարձման երգեր. Ունկնդրում Կոմիտաս՝«Ծաղիկ ունեմ նարնջի»: Վարդավառի երգեր. Ուսուցում Կոմիտաս՝ «Մոնա յար» պարերգ:	23-34	1
3	Աշխատանքային երգեր. Երկրագործական երգեր. Ուսուցում Կոմիտաս՝ «Հոլ արա, եզո» երգ: Առնին աշխատանքային երգեր. Աշխատանքային գործիքներ. Ունկնդրում՝ «Տնէն էլար» երգ:	35-41	1
4	Վիպական երգեր. Ունկնդրում՝ «Սասնա ծռեր» էպոսի երգվող հատվածներ «Կայթ» նվագախմբի կատարմամբ, «Տո խրոխպեր» Հայրիկ Մուրադյանի կատարմամբ, «Ափսոս»՝ «Կարին» երգ ու պարի կատարմամբ: Ռազմական երգեր ու պարեր. Ունկնդրում՝ «Կարնո քոչարի» պարը: Ուսուցում՝ «Զայն մը հնչեց»երգ: Կոմիտաս. Ունկնդրում Կոմիտաս՝«Առավոտուն բարի լուս» հարսանեկան խմբերգը: Թեմատիկ ամփոփիչ գործնական աշխատանք:	42-54	1

Թեմա 2. «Հայաշուղականարվեստ (2ժամ)

Նպատակ	• Ծանոթացնելհայերաժշտությանճյուղերիցմեկին՝գուսանա-աշուղականերգարվեստին : • Ձևավորելգիտելիքներմիջնադարյանգուսաններին 17-18-րդդարերումստեղծվածմինչևայսօրզարգացումապրողաշուղականարվեստի մասին : • Ձևավորելգիտելիքներաշուղականարվեստիհայնշանավորներկայացուցիչնե րիմասին, ծանոթացնելնրանցարվեստին: • Ձևավորելհմտություններաշուղականերգերըունկնդրելու, ճանաչելու, գնահատելունպատշաճձևովկատարելուհամար:

Վերջնարդյունք	• **Ունկնդրի, կատարիևարժևորի**հայաշուղականարվեստինմուշները: • **Ճանաչիևթվարկի**աշուղականերգերիոճայինառանձնահատկությունները: • **Մեկնաբանի**հանրամատչելիերաժշտությանառանձնահատկությունները: • **Ընտրի**համապատասխանռիթմականնվագարաններև**ստեղծի**երաժշտառիթմականբազմաձայննվագակցություն: • **Վերլուծի**երաժշտականստեղծագործությունը, արտահայտիսեփականտեսակետըհեղինակիգաղափարիվերաբերյալ, ակտիվորեններգրավվիքննարկումների, բանավեճերիմեջ:

	ԴԱՍԻ ԹԵՄԱ	էջ	Ժ
5	Գուսան, տաղերգու. աշուղ. Ունկնդրում՝ աշուղ Շիրինի «Այգեպան, ի՞նչ ես անում» երգը, «Շողակն» անսամբլի կատարմամբ: Ժողովրդակա՞ն երաժշտություն, թե՞ այլ իրողություն. Ունկնդրում՝ աշուղ Սայաթ-Նովայի «Քանի վուր ջան իմ» աշուղական երգը: Ուսուցում՝ աշուղ Սայաթ-Նովայի «Դուն էն հուրին իս» աշուղական երգը: Աշուղների կարերգը, Տաղաչափություն և տեխնիկա Ունկնդրում՝ աշուղ Սայաթ-Նովայի «Առանց քիզ ինչ կոնիմ» աշուղական երգը:	55-70	1
6	Սայաթ-Նովա. Ունկնդրում՝ աշուղ Սայաթ-Նովայի «Դուն էն գլխեն իմաստուն իս» աշուղական երգը: Ջիվանի. Ունկնդրում՝ աշուղ Ջիվանու «Խելքի աշեցեք» աշուղական երգը Սայաթ-Նովա անսամբլի կատարմամբ: Շերամ. Ունկնդրել և ուսուցանել Շերամի՝ «Փնջլիկ-մնջլիկ» երգը: Թեմատիկ ամփոփիչ գործնական աշխատանք:	71-76	1

Թեմա 3. «Հայկոմպոզիտորներիերգարվեստը (4ժամ)

Նպատակ	• Ծանոթացնելհայժամանակակիցկոմպոզիտորներիերգարվեստին • Ձևավորելգիտելիքներժամանակակիցհայկոմպոզիտորներիմասին: • Գնահատելևարժևորելհայժամանակակիցերգարվեստը:
Վերջնարդյունք	• **Կատարի**ժամանակակիցհայկոմպոզիտորներիստեղծագործությունները: • **Ներկայացնի**նույներաժշտականգաղափարիմեկնաբանություններիառանձնահատկություններըտարբերկոմպոզիտորներիկողմից: • **Մեկնաբանի**հանրամատչելերաժշտությանառանձնահատկությունները, թվարկիժամանակակիցտարբերհեղինակներիերաժշտականոճի , ձեռագրիառանձնահատկությունները: • Իրանիատականերաժշտականտպավորությունները, հուզականարձագանքը**ներկայացնի**բանավորելույթների, իսկկոմպոզիտորներիստեղծագործականգործունեությունը՝էսսեներիկամշնորհանդեսներիմիջոցով: Ներկայացմանընթացքումօգտագործիարվեստիմյուսճյուղերիհնարավորությունները • **Փորձիստեղծել**որևէժողովրդականերգիժամանակակիցմշակումկատարի: • **Արժևորի**երաժշտությունը, որպեսկյանքիևշրջակամիջավայրիգեղարվեստականարտացոլանմիջոց, արժևորիազգայինավանդույթները:

ԴԱՍԻ ԹԵՄԱ		Էջ	Ժ
7-8	Ժողովրդականստեղծագործությանվրահիմնվողերգեր. Ունկնդրում՝ Կոմիտասի մշակմամբ «Քելեր, ցոլեր» երգը: Ռոմանոս Մելիքյան. Ունկնդրում՝ «Մանուկն ու ջուրը» երգը: Առնո Բաբաջանյան. Ունկնդրում և ուսուցում՝ «Միրո երգը», «Առաջին սիրո երգը» ֆիլմից, Ունկնդրում և ուսուցում՝ «Верни мне музык» երգը:	77-84	2
9	Էդգար Հովհաննիսյան.Ունկնդրում՝ «Անուշ անուրջով» խմբերգը «Խազեր»երգչախմբիկատարմամբ, խոսք՝ Վ. Տերյանի: Ունկնդրում և ուսուցում՝ «Սարդարապատ» երգը, խոսք՝ Պ. Սեւակի Ստեփան Լուսիկյան. Ունկնդրում և ուսուցում՝ «Նոր Հայաստան» երգը:	84-88	1
10	Արմեն Սմբատյան. Ունկնդրում և ուսուցում՝ «Հայաստան» երգը, խոսք՝ Վ. Անդերասյանի: Ռոբերտ Ամիրխանյան. Ունկնդրում և ուսուցում՝ «Երկիր հայրենի» երգը, «Հայրիկ» ֆիլմից: Թեմատիկ ամփոփիչ գործնական աշխատանք:	89-92	1

Թեմա 4.Դասական հանրամատչելի երաժշտություն(5ժամ)	
Նպատակ	• Ձևավորելպատկերացումներդասականհանրամատչելիերաժշտությանմասին Տալգիտելիքներդասականայնստեղծագործություններիմասին, որոնքհաճելիևմատչելիենբոլորիհամար • Ձևավորելհմտություններնմանստեղծագործություններըբնութագրելու, մեկնաբանելուևիրնախասիրություններըներկայացնելուհամար • Ձևավորելսեփականկարծիքնգեղագիտականճաշակ: • Արժևորելդասականհանրամատչելիերաժշտությունը:
Վերջնարդյունք	• **Մեկնաբանի**դասականհանրամատչելիերաժշտությանառանձնահատկությունները • Իրանձնականերաժշտականտպավորությունները, հուզականարձագանքը**ներկայացնի**բանավորելույթների, էսսեներիկամշնորհանդեսներիմիջոցով: • Որևէերաժշտականգաղափար**ներկայացնի**նորտեխնոլոգիաներիմիջոցով, օգտագործելովարվեստիմյուսճյուղերիհնարավորությունները: • **Վերլուծի**երաժշտականստեղծագործությունը, արտահայտիսեփականտեսակետըհեղինակիգաղափարիվերաբերյալ, ակտիվորենններգրավվիքննարկումների, բանավեճերիմեջ, հարգիուրիշներիկարծիքը, հիմնավորիիրսեփականկարծիքը: • **Բացատրի**երաժշտականարվեստիդերըգեղարվեստականմշակույթիմեջևներկայացնիիրերաժշտականնախասիրությունները: • Փոքրիկշնորհանդեսով**ներկայացնի**տարվաընթացքումիրայցելածհամերգասրահներիևթանգարաններիայցելություններիցստացածտպավորությունները:

ԴԱՍԻ ԹԵՄԱ		Էջ	Ժ
11-12	Ունկնդրում՝ Յ. Ս. Բախի «Տոկկատա և ֆուգա»-ն երգեհոնի կատարմամբ։ Ունկնդրում՝ Ջ.Վերդիի«La donna è mobile»արիան«Ռիգոլետո» օպերակիցԼուչանոՊավարոտտիիկատարմամբ։ Վիեննական դասական երաժշտություն. Յոզեֆ Հայդն. Ունկնդրում՝ ԳրեգորիոԱլլեգրիի«Miserere mei, Deus–իցհատված»։ Վ. Ա. Մոցարտ. Ունկնդրում՝ «40-րդ սիմֆոնիա»-ն։ Լ. Վ. Բեթհովեն. . Ունկնդրում՝ «9-րդ սիմֆոնիան»-ն, գրված՝ մենակատարի, երգչախմբի և սիմֆոնիկ նվագախմբի համար։	93-101	2
13	Ռոմանտիզմ. Ունկնդրում՝ Ֆրանց Շուբերտի «Ave Maria» երգը։ Ջոակինո Ռոսսինի. Ունկնդրում՝ «Վիլհելմ Տելլ» օպերայի նախերգանքը։ Կամիլ Սեն-Սանս. Ունկնդրում՝ «Կենդանիների շքահանդես» ծրագրային ստեղծագործությունը, գրված սիմֆոնիկ նվագախմբի համար։	101-106	1
14	Իմպրեսիոնիզմ. Կլոդ Դեբյուսի. Ունկնդրում՝ «Ֆավնի հետկեսօրյա հանգիստը» սիմֆոնիկ պոեմ։ Թեմատիկ ամփոփիչ գործնական աշխատանք։	107-109	1
15	Ամփոփում		1